

Підручник “Я досліджую світ” для 3 класу

Авторки: **Ольга Волощенко,
Олександра Козак, Ганна Остапенко**

Методична підтримка до підручника – на сайті svitdovkola.org

Ольга Волощенко

- старша викладачка кафедри педагогіки Львівського ОІППО,
- дійсний член Інституту професійного розвитку вчителів Світової координаційної виховно-освітньої ради Торонто–Львів,
- тренерка НУШ Всеукраїнського рівня,
- співавторка Держстандарту початкової освіти та Типової освітньої програми

Олександра Козак

- старша викладачка кафедри педагогіки Львівського ОІППО,
- тренерка НУШ Всеукраїнського рівня,
- співавторка Держстандарту початкової освіти та Типової освітньої програми

Ганна Остапенко

- співрозробниця та тренерка курсу “Наздоженемо: курс для подолання освітніх втрат у початковій школі”
- методистка проєкту “Вивчаю — не чекаю”
- засновниця альтернативної школи “Соняшник”

Структура підручника: вступ до теми

Назва теми

Мотиваційний блок:
діти дізнаються, що
саме вивчатимуть
протягом теми

Блок очікуваних
результатів:
активізуємо досвід
дітей та їхній пізна-
вальний інтерес

Сюжетна картина
з теми

Вивчаючи цю тему, ти:

- ✦ здійсниш подорож у часі в Дніпропетровській, Донецькій і Житомирській областях;
- ✦ дізнаєшся, як працюють вчені у сфері археології та які пам'ятки, знайдені на території України, стали відомими у світі;
- ✦ самостійно виростиш дивовижні кристали;
- ✦ вчитимешся аналізувати свої вчинки і спробуєш з'ясувати, як вони впливають на твоє майбутнє.

- ✦ Історію якої нації зобразила художниця? Чому ти так вважаєш?
- ✦ Які події з минулого зображені на малюнку?
- ✦ За якими ознаками ти впізнаєш події сьогодення?
- ✦ Що спільного і відмінного в житті давніх і сучасних українців?
- ✦ Як із часом удосконалювався транспорт?
- ✦ Якими кадрами з майбутнього ти б доповнив / доповнила малюнок? Розкажи.
- ✦ Якби в тебе була машина часу, куди тобі хотілося б перенестися? Чому?

Електронний
інтерактивний
додаток на сайті
svitdovkola.org/3/2025

Запитання за змістом
сюжетної картини:
занурюємося в тему,
показуємо дітям, що
будемо вивчати

Щотижня –
нова пригода

ТРИГОДА ТЕРША

Щасливий випадок

– А, Б, В, Г, Г, Д! – вигукував Номул. На мапі замиготів обрис Дніпропетровської області.

– Що шукатимемо тут? – Пузлик схилився над скринькою. Те, що він у ній побачив, йому не сподобалося. – Ні, тільки не це! Від води жевжики скошулюються!

Запала мовчанка. Пузлик узяв зі скрині пляшечку із зображенням краплинки води й посунув до люка:

– Маємо дістати воду з Дніпра. Заради веселки щастя. Пузлик сумно сидів на березі річки. Як набрати води, щоб жодна краплина на тебе не потрапила?

Тим часом на берег прийшла сім'я. Діти дістали іграшковий посуд і взялися готувати чаювання для ляльок. Жевжик непомітно поклав край берега й свою пляшечку.

Дітки набрали води у відерце, горнятка, чайничок, а тоді й у пляшечку! Пузлик радісно схопив її і обережно – бо скошулилися! – відніс до скрині.

Жевжохід подався далі, і Номул вказав на людей на пагорбі, які щось розкопували. У них були лопатки, щіточки та інші інструменти.

– Смішні вони – такі дорослі, а в пасочки бавляться...

– Подивімося, що вони там роблять, – запропонувала Брунька і скерувала апарат до дивних дорослих.

☀ Чому, на твою думку, дніпровська вода – важливий елемент для веселки щастя?

☀ Припусти, що означає вигадане слово “скошулюються”.

☀ Як ти гадаєш, що робили дорослі, які зацікавили Номула?

Фрагмент художнього
твору: введення
дитини в тематику
тижня

Запитання за змістом
прочитаного

Інтегровані освітні
галузі, закодзовані
в піктограмах

44

Тема 2 • МІЖ МИНУЛИМ І МАЙБУТНІМ

Що було, коли мене не було?

1. Коли жевжики підійшли ближче до археологів, то побачили різні дбайливо складені предмети. “Навіщо вам ці речі?” – запитала Брунька. Що б ти відповів / відповіла на місці дослідників?

2. Третьюокласник Орест розповів, що дідусь-археолог показав йому свій щоденник. Прочитай запис, який найбільше зацікавив хлопчика.

Курган Товста Могила,
Дніпропетровська область.
Ми це зробили!!! Мозолевський
вірив, що експедиція буде вдалою.
Це найбільша золота прикраса, яку я бачив!!!
Наша знахідка – скіфська пектораль.
Вона стане відомою на весь світ!

Скіфи – кочові племена, які жили на території сучасної України понад 2000 років тому. У цей період розвивалися торгівля, ремесла, мистецтво.

3. Переглянь мультфільм про визначну скіфську пам'ятку: svitdovkola.org/3/media1

Який факт про пектораль вразив тебе найбільше? Розкажи.

4. Діаметр пекторалі близько 30 сантиметрів. Побудуй з підручних матеріалів коло такого діаметра.

svitdovkola.org/3/2

45

Проблемне запитання

Тематичні завдання
для роботи
над проблемним
запитанням

Електронний
інтерактивний
додаток на сайті
svitdovkola.org/3/2025

Структура підручника: рубрика “Досліджуємо разом”

Мотиваційний блок:
КОМІКС
для ознайомлення
з дослідженням

ДОСЛІДЖУЄМО РАЗОМ

Хід досліду та поради
щодо його виконання

Покрокові ілюстрації
виконання досліду

Тема дослідження

ВИРОЩУВАННЯ КРИСТАЛА

Матеріали та обладнання

- ☀ Півлітрова скляна банка;
- ☀ пачка кам'яної солі;
- ☀ ложка;
- ☀ пухнастий (синельний) дротик;

- ☀ біла нитка;
- ☀ дерев'яна паличка;
- ☀ дистильована водá.

Хід досліду

1. Із пухнастого дротика зроби будь-яку фігурку (наприклад, сніжинку). З'єднай ниткою виріб із дроту і дерев'яну паличку так, щоб між ними була відстань не менше 10 см.
2. Налий у півлітрову банку гарячої води і розчиняй у ній кам'яну сіль, доки розчин не стане дуже насиченим і сіль перестане розчинятися (приблизно 10–12 ложок солі).
3. Опустити фігурку в розчин і постав банку в затишне місце.
4. Спостерігай за утворенням кристалів кілька днів.
 - ☀ Довідайся, де в природі трапляються кристали і як їх використовує людина.

Електронний
інтерактивний
додаток на сайті
svitdovkola.org/3/2025

Завдання за змістом
теми для підсумкового
уроку

Підсумуй вивчене

1. Пригадай пригоди жевжиків у цьому місяці. Які яскраві емоції проживали герої? Розкажи.
2. Визнач, які із запропонованих тверджень істинні. А хибні перетвори на істинні.
 - ☀ Скіфська пектораль – одна з найважливіших знахідок українських археологів.
 - ☀ Палеонтолог – це науковець, що вивчає давню історію людства, проводить розкопки.
 - ☀ Запаси корисних копалин постійно зменшуються, тому їх треба використовувати ощадливо.
 - ☀ Кількість солі в раціоні не впливає на здоров'я.
3. Розглянь зображення старовинних предметів і розкажи, про які факти минулого вони можуть свідчити.

4. Упізнай корисну копалину за її ознаками.
 - ☀ Його використовували ще наші пращури.
 - ☀ Чудове паливо, чорного кольору.
 - ☀ Якщо кинути у воду, то потоне.
 - ☀ Має блиск.

5. Розглянь зображення та склади за одним з них розповідь, даючи відповіді на запитання.
 - ☀ Що відбулося раніше?
 - ☀ Що відбувається зараз?
 - ☀ Що відбудеться в майбутньому?

6. Уяви, що тобі пощастило помандрувати машиною часу.
 - ☀ Поміркуй, куди тобі хотілося б вирушити. Чому?
 - ☀ Напиши фантастичну розповідь "Як я подорожував / подорожувала в часі". Які труднощі можуть виникнути під час виконання цього завдання? Які вміння для цього необхідні?
7. Поміркуй, яких умінь ти набув / набула протягом другого місяця навчання. Назви їх.

Тематичні запитання
для підбиття підсумків

Рефлексія
та формувальне
оцінювання

Електронний інтерактивний додаток

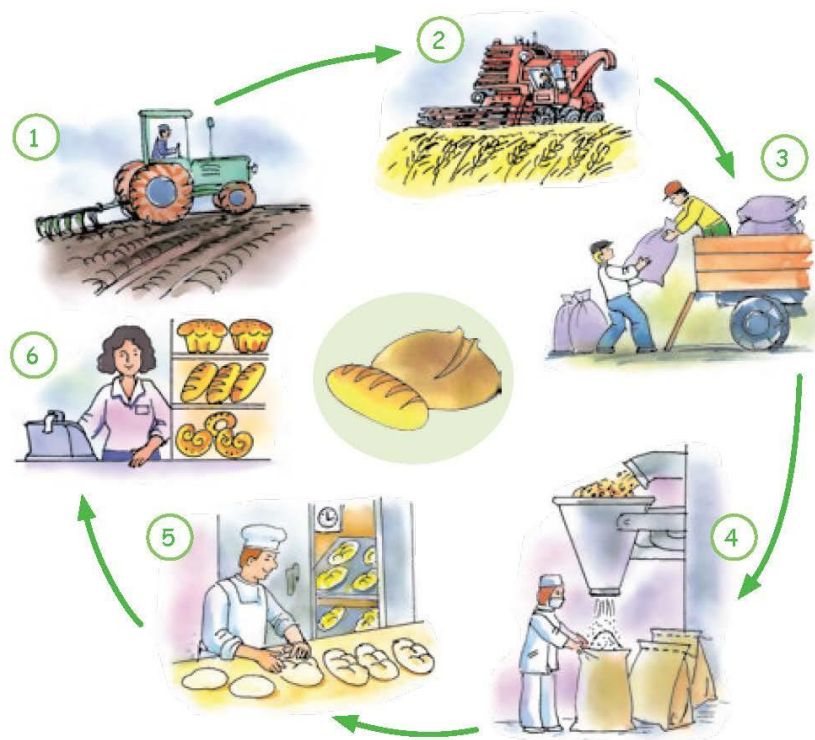
Електронні матеріали

Пригода четверта

- [Онлайн-вправа "Де чие яйце?"](#)
- [Як вирощують курчат на фермі](#)
- [Як у яйці розвивається курчатко](#)
- [Онлайн-вправа "Життєвий цикл жука сонечка"](#)
- [Черепашенята-немовлята поспішають до моря](#)
- [Онлайн-вправа "Від зернятка до хлібини"](#)
- [Комбайн збирає врожай пшениці](#)
- [Фрагмент кінострічки "Живі"](#)
- [Мультіплікаційна розповідь "Голодний Дух"](#)
- [Флешка з елементами косівської кераміки](#)
- [Виставка Васильківської майоліки "Український Фенікс"](#)

Спочатку люди споживали сирі зерна. Потім стали розтирати їх на жорнах, та варити. Це нагадувало рідку кашу. Хліб, подібний до сучасного, з'явився близько 8 тисяч років тому.

5. Розглянь зображення і розкажи, який шлях долає зернятко, перш ніж стати хлібиною.

6. Люди яких професій працюють для того, щоби хліб опинився на твоєму столі?

7. Часом трапляється, що не весь хліб у магазині встигають продати свіжим. Поміркуй, як можна використати хліб, що почав черствіти. Обміняйся з однокласниками та однокласницями своїми міркуваннями.

svitdovkola.org/3/3

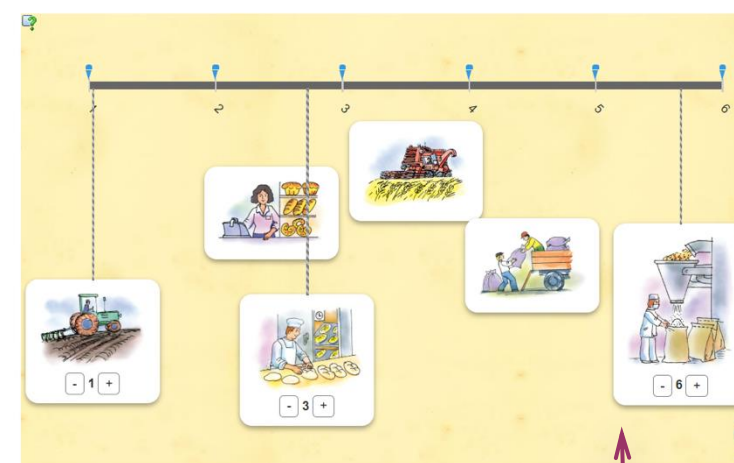

103

Електронний
інтерактивний
додаток на сайті
svitdovkola.org/3/2025

Електронний інтерактивний додаток до підручника
"Я досліджую світ" для 3 класу (О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко)

Онлайн-вправа "Від зернятка до хлібини"

Онлайн-завдання

Відеоспостереження

Електронний інтерактивний додаток до підручника
"Я досліджую світ" для 3 класу (О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко)

Комбайн збирає врожай пшениці

Фрагмент художнього твору: введення в тематику тижня

ПРИГОДА ДРУГА

Морські турботи

Жевжики продовжували свій непростий шлях: скриня поступово наповнювалася необхідними знахідками, а мапа вела їх на морське узбережжя Миколаївської області. У скрині світився порт у формі рибки.

– Я бачив, як діти рибалили на Дніпрі. І в мене вийде! Змайструю вудочку і зловлю рибу, – зголосився Номул.

– Не забудь одягнути захисний скафандр, – нагадав Пузлик, – аби знову халепи не було.

Коли Номул вирушив на риболовлю, лиман був покритий товстим шаром криги, а поодинокі рибалки в темному одязі скидалися на гігантських птахів, які чатують на здобич. Жевжик і собі схилився над ополонкою.

За кілька годин Номул приніс повне відерце риби.

– Можемо зварити юшку! Або насмажити! – виправдовувався жевжик перед друзями.

– Номуле, ти забув, що ми не люди й отримуємо енергію від космічних променів, а не з їжі.

– Заради цього я хотів би стати людиною! Як не можу сам насолодитися, то подарую таку радість іншим!

Номул спрямував жевжохід до сільського подвір'я, поставив відерце з рибкою на ганок і застосував функцію збільшення об'єктів, аби його подарунок потішив людей.

- ☀ Як вплинуло на Номула його нове захоплення?
- ☀ Які уподобання маєш ти і твої друзі?
- ☀ Для чого ще жевжики можуть використати скафандр?

Чи багато невідомого навколо?

1. Наближаючись до місця зупинки, жевжики почули якийсь дивний стукіт. "Цікаво, хто це в такий морозний день працює надворі? І не видно нікого!" – здивувалася Брунька. Пузлик мерщій витягнув свій бінокль: "Ось він і став мені в пригоді". Номул пригадав, що читав у книжці про санітара лісу. Кого, на твою думку, побачили жевжики? Що ти про нього знаєш? Розкажи.

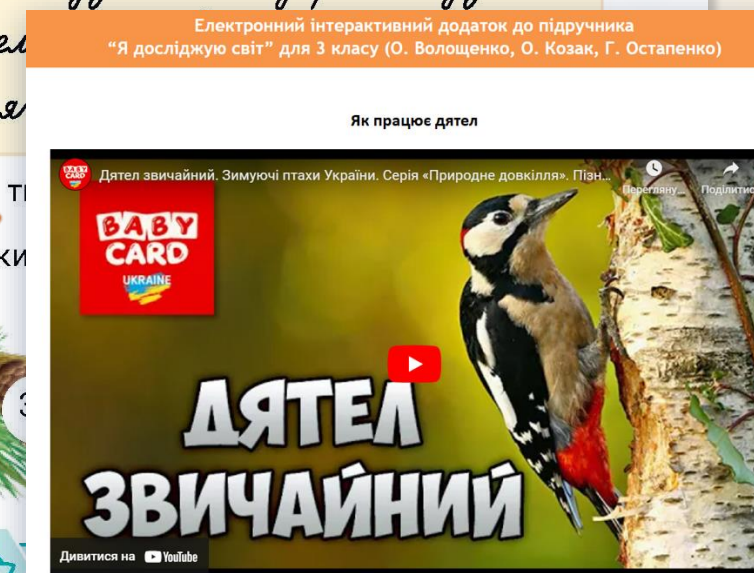
2. Тимофію стало цікаво, як дятли добувають собі їжу. Хлопчик почав спостерігати за птахами. Результати спостереження він зафіксував у блокноті.

Дятел зриває з дерева шишку, затискає її у стовбурі, сильно б'є по ній дзьобом. Ударали дзьобом дятел витя...

Дізнайся, як інші т...

3. Довідайся, скільки

Проблемне запитання

Тематичні завдання для роботи над проблемним запитанням

Відеоспостереження: e-додаток на сайті svitdovkola.org/3/2025

Запитання за змістом прочитаного

Проблемне запитання

Які пристрої допомагають нам під час подорожі?

Проблемна ситуація, яка активізує досвід дитини

- Прочитай висловлювання. З яким із них ти погоджуєшся? Чому?

Під час подорожі я відпочиваю від своїх гаджетів.

Я не уявляю подорожі без різноманітних пристроїв.

- Лія дізналася, що візитівкою Луцька є замок Любарта. Головним символом замку вважають В'їзну вежу, з якої відкривається чудова панорама. Обчисли вираз і довідайся висоту башти.

$$100 - (81 : 9 + 64)$$

- Лія зробила декілька фотографій. Якими пристроями могла скористатися дівчинка? Розкажи.

- На якій купюрі зображений Луцький замок?

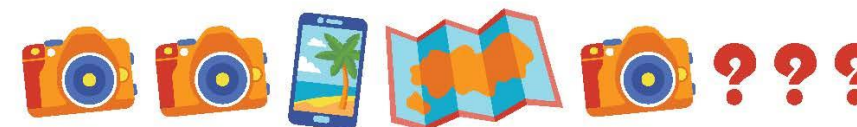
- Лія захотіла поїхати з Луцька до Ківерцівського національного природного парку "Цуманська пуща". Як дівчинка зможе визначити маршрут? Які пристрої допоможуть їй у цьому?
- Роман попросив Лію навчити його прокладати й переглядати маршрути за допомогою Google-карти. Лія склала алгоритм.

- Зайди на сайт сервісу "Google Maps" на доступному тобі пристрої.
- Натисни значок маршрутів.
- Натисни точки на мапі, уведи адреси або додай назви місць.
- Обери спосіб пересування.
 - Автомобіль.
 - Громадський транспорт.
 - Пішохідний маршрут.
 - Велосипед.
 - Літак.

Проклади маршрут із Луцька до Ківерців. Сформулуй два запитання за даними цього маршруту. Постав їх однокласникам й однокласницям та послухай відповіді.

- Продовж ряд так, щоб утворилася закономірність.

Матеріал для роботи над проблемним запитанням — приклад використання пристроїв

Пошукова робота за проблемним запитанням

Моделювання та обговорення життєвої ситуації

4. Віднови прислів'я. Як ти його розумієш? Поясни.

5. Розглянь малюнки. Поміркуй, як слова вплинуть на подальші дії персонажів.

Ну й незграба! Невже не можеш зробити як слід?

Яку гарну літеру ти написала!

6. Пригадай ситуації з власного життя, коли слово іншої людини додало тобі сил. Як це було? Розкажи.

7. Решетилівські килими відомі в усьому світі. Вправні майстрині плетуть їх так, що з обох боків полотно виходить однаковим. Для цього потрібні натхнення і багато часу. Якими словами можна надихнути майстриню?

☀ Скільки часу потрібно для виготовлення килима довжиною 2 м, якщо на виготовлення 10 см полотна йде цілий день?

8. Виготов власний килимок за інструкцією.

9. Жанна виклала на килимку картки з цифрами 1, 2, 3 і попросила свою подругу Руслану утворити з них усі можливі трицифрові числа. Ось як це зробила дівчинка: 123, 132, 213, 231, 312, 321.

Утвори всі можливі трицифрові числа з цифр 7, 8, 9.

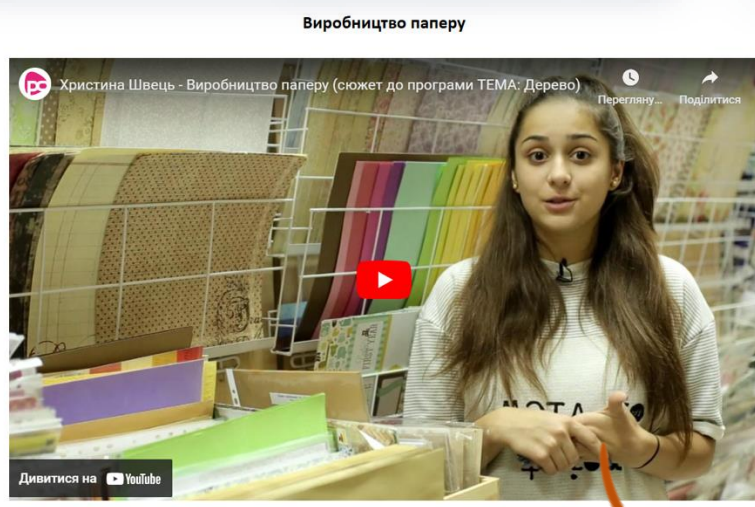
Моделювання для поглиблення знань з теми

Завдання з елементами моделювання

Електронний інтерактивний додаток на сайті svitdovkola.org/3/2025

Пізнавальне відео в е додатку на сайті svitdovkola.org, що мотивує дітей до дослідження

4. У замку час від часу проводять майстер-клас із виготовлення паперу з різних підручних матеріалів. Скільки хвилин триває заняття, якщо сьогодні воно розпочалося о 12-й годині, а завершилося о 14-й годині 45 хвилин?

5. Спробуй зробити екопапір за інструкцією.

Візьми лоток з-під яєць, подрібни, залий водою (фото 1). Загорни суміш у цупку серветку і добре витисни воду (фото 2).

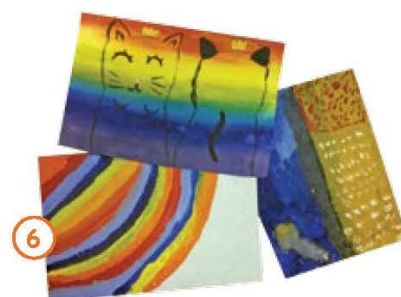

Розімни суміш до однорідної маси (фото 3). Розклади її на тканині тонким шаром (фото 4).

Накрий масу серветкою і витисни воду качалкою. Охайно обріж краї, утворюючи прямокутник (фото 5). Суши масу протягом доби.

Із готового картону можна створити обкладинку для блокнота, розфарбувавши на свій смак, або намалювати на ньому картину (фото 6).

6. Колись папір виготовляли з рослинної сировини за схожою технологією. Як ти гадаєш, чому цей спосіб зник? Назви дві ймовірні причини.

Як побачити невидимий світ?

1. Наближаючись до місця зупинки, жевчики побачили багато птахів. Розглянь їхні зображення і скажи, що може об'єднувати цих тварин на одній території.

Лебідь

Мартин

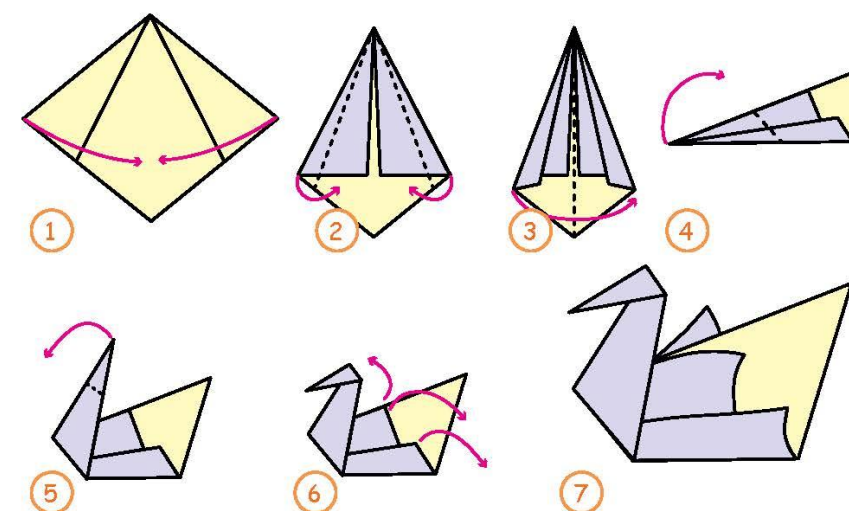
Кулик

Чапля біла

Завдяки неповторному клімату Тузлівські лимани є місцем гніздування й зимівлі великої кількості птахів.

2. Зроби лебедя в техніці оригамі.

3. Про що могли б спілкуватися між собою птахи під час зимівлі на Тузлівських лиманах? Інценізуйте їхню розмову.

Проблемне запитання

Завдання, яке спонукає до пізнання і розмірковування

Довідка-підсумок

Технологічна картка створення поробки

Творче завдання

Технологічна картка
створення поробки
для заглиблення
в тему

Покрокові ілюстрації
створення поробки

Інтегровані освітні
галузі, заcodedані
в піктограмах

8. Спробуй зробити зліпки сучасних рослин — можливо, вони допоможуть палеонтологам майбутнього.

- ☀ Розімни пластилін. Розкачай його у пласт на дощечці (фото 1).
- ☀ Змасти пластилін олією і виклади на нього рослини. Накрий аркушем паперу й прокачай качалкою.
- ☀ Зніми аркуш (фото 2). Пальцями або пінцетом вийми рослини.
- ☀ Обгорни харчовою плівкою тарілку (фото 3).
- ☀ Переклади пластилінову заготовку в тарілку і ретельно змасти олією поверхню заготовки та краї тарілки, вкриті плівкою (фото 4).
- ☀ Розведи гіпс холодною водою, аби суміш нагадувала рідку сметану. Залий її поверх пластиліну аж до країв тарілки (фото 5). Розрівняй поверхню.
- ☀ Просуши виріб протягом 40 хвилин. Вийми його з тарілки (фото 6).
- ☀ Готове **панно** за бажання можна розфарбувати.

Довідайся, які фантастичні можливості матиме техніка в майбутньому.

☀ Як ти дізнаєшся, чи безпечний твій одяг і спорядження для спорту та розваг, не маючи спеціального приладу?

Відне завдання
за змістом коміксу

Тематичний комікс

Запитання
для розмірковування
за змістом коміксу

Тематичний комікс

Запитання-розмірковування за змістом коміксу

Дізнайся, як знання врятували гномика.

1 Будь обережним! Деякі рослини й гриби небезпечні.

Хіба?

2 Чи зробити парасольку з борщівника?

3 А цей листочок безпечний, не спричинить опіків.

4 Може, це щось смачненьке!

5 А ця ягідка не отруйна.

6 Чим незнайомі рослини та гриби можуть зашкодити твоєму здоров'ю? Розкажи.

Електронний додаток до підручника "Я досліджую світ". 3 клас (О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко)

Тема 2
Між минулим і майбутнім

ОБЕРЕЖНІСТЬ НЕ ЗАШКОДИТЬ!

Комікс про важливі джерела інформації

◆ Запитання для обговорення

◆ Розкажи історію за малюнками ◆ Що говорять персонажі коміксу

Запитання за змістом коміксу — на сайті svitdovkola.org

© Видавництво "Світлиця", 2020

Інтерактивна версія коміксу:
методичний супровід на сайті svitdovkola.org

Електронний додаток до підручника "Я досліджую світ". 3 клас (О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко)

ЗАВДАННЯ ТА ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

- Яку книжку мама дала гномику? Яку інформацію він там знаходив?
- Як гадаєш, що допомагало йому швидко знаходити інформацію про рослини?
- Чи користувався/користувалася ти такою книжкою?
- Чи надійною виявилася інформація в ній?
- Чи варто довіряти написаному в цій книжці надалі? Чому?
- Чи тільки в книжці можна знайти інформацію про рослини?
- У яких ще джерелах можна знаходити інформацію? Чи варто їм довіряти? Чому?
- Уявімо, що ти опинився/опинилася в лісі без книжки. У тебе є лише смартфон. Що робитимеш? Чи один варіант відповіді існує?

НАЗАД

© Видавництво "Світлиця", 2020

Запитання до бесіди за коміксом

Завдання з ілюстраціями

3. Розглянь малюнки, на яких зображено, що зробили Володя й Василина для заощадження енергії. А що для цього можеш зробити ти? Розкажи.

4. За показаннями лічильників визнач, скільки газу й електроенергії використала родина Володі протягом місяця.

	Показання лічильника	
	Листопад	Грудень
Електроенергія	0053471	0055353
Газ	00243 342	00255 218

Визнач, скільки газу та електроенергії використала твоя родина впродовж місяця.

5. У родині Володі вирішили замінити всі лампочки на енергоощадні. Необхідно придбати 6 лампочок. Скільки за них заплатить родина, якщо ціна однієї лампочки – 130 грн?

6. Василина довідалася, що у Львові працює складзеркальний завод, де виготовляють ялинкові прикраси. Продовж лампочці життя, виготовивши з неї новорічну іграшку за власним задумом або інструкцією.

- ✳ Дві мотузки по 30 см прив'яжи до цоколя лампочки.
- ✳ З'єднай кінці мотузок в одну петлю.
- ✳ Обережно пофарбуй лампочку.
- ✳ Виріж із фетру два роги, підготуй очі та ніс.
- ✳ Прикріпи на двосторонній скотч різки, очі та носик. Маркером намалюй ротик.

7. Віднови вислів. Поясни, як ти його розумієш.

Технологічна картка: інформація подана текстом і у світлинах

Яскраво оформлене завдання

Піктограм позначають інтегровані освітні галузі

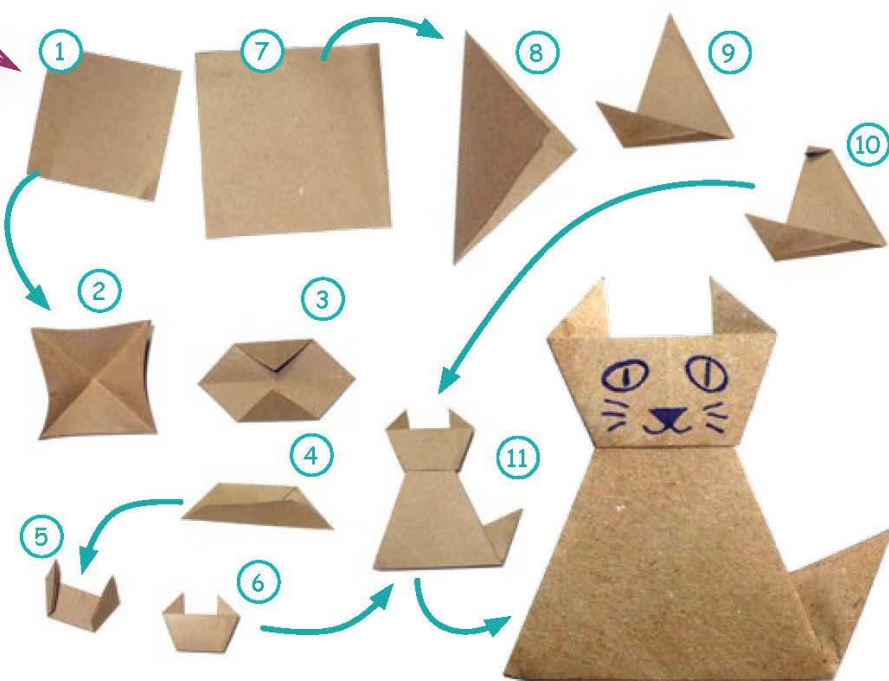
Подання даних у вигляді таблиці

Задача з візуальним підкріпленням

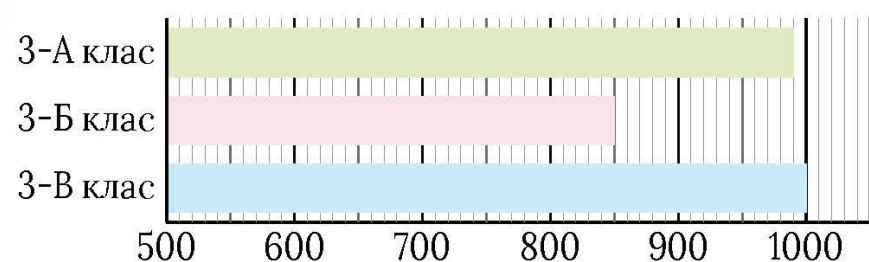

Технологічна картка у зручній і зрозумілій схемі

8. Мирон сказав, що може навчити всіх робити котика в техніці оригамі. Учні підтримали ідею хлопчика. Зроби і ти подібного котика за інструкцією.

9. Учні кожного класу підраховували кошти, які їм вдалося зібрати на Ярмарку добра. Результати вони подали у вигляді діаграми.

За даними діаграми сформулюй запитання. Постав їх однокласнику чи однокласниці. Послухай відповіді.

Довідайся, яке державне свято відзначають в Україні 22 січня та чому воно присвячене.

Я чула, що сьогодні ми будемо робити ланцюг соборності.

У цей день більше ста років тому вся Україна об'єдналася.

На честь цієї події в 1990 р. українці взяли за руки і створили "живий ланцюг".

Я зрозумів. Соборність — це значить єдність.

Комікс стимулює до роздумів

Діаграма: візуалізація та аналізування інформації

Піктограми позначають інтегровані освітні галузі

Проблемне запитання

Інфографіка для активізації досвіду дітей, вивчення нового та систематизації знань

Поглиблення знань: запитання для обговорення інфографіки

Як люди мандрують?

1. Розглянь зображення і розкажи, як люди мандрували в різні часи. Назви переваги й недоліки кожного способу.

- ☀ Який найдавніший вид транспорту?
- ☀ Що винайшли раніше: вітрильне судно чи пароплав?
- ☀ Як розвивався повітряний транспорт?

5. Досліди, як вода переходить з одного стану в інший.

1. Налий окріп у посудину майже до половини.
2. Щільно накрій фольгою, закріпивши її гумкою.
3. Через хвилину поклади на фольгу кубики льоду.
4. Простеж, що відбувається.

Колообіг води в природі

6. Прочитай вірш. Яке значення води? Що ти можеш додати?

А вода – це справжнє диво! Як прожити без води?
З нею ми завжди щасливі, з нею в нас нема біди.
Є вода – ростуть рослини: ліс, сади, рясні поля.
Це чудово для людини, і радіє вся Земля.
Плавають в водичці діти, риби у воді живуть.
Розцвітають в лузі квіти. І рясні дощі ідуть.
Колообіг повсякчасно на Землі вода веде.
Тож з водою всім прекрасно і біди нема ніде!

Надія Красоткіна

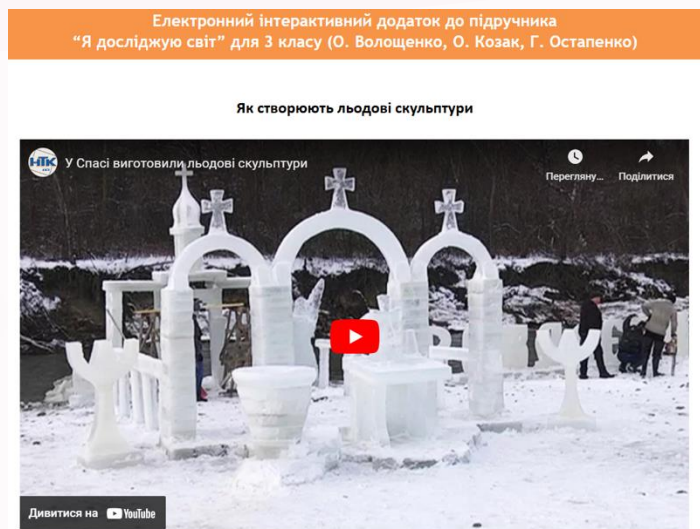
Дослід-нагадування для активізації досвіду дітей і введення в тему

Картинки і схематичні малюнки для спрощення засвоєння нових знань

Висновок-узагальнення інформації у незвичній формі

Е-додаток на сайті svitdovkola.org/3/2025: доповнення сюжетної картини

Поради щодо роботи з дітьми за темою: методичний супровід на сайті svitdovkola.org

Методичний коментар до теми

Тема 6. Світ невидимий

Методичний коментар до теми "Світ невидимий"

Невидиме навколо

Чи звертаємо ми увагу на те, що навколо нас багато невидимого, яке також впливає на наше життя. Але чи завжди ми про це пам'ятаємо? Чому так відбувається? Запропонуйте дітям пригадати, що навколо існує, але ми його не бачимо. Вітер, повітря, підземні жителі, промінці світла, сонячне тепло...

- Як ми відчуваємо невидиме?
- Яке воно? Чи завжди однакове?
- Як ми його уявляємо?

Можна запропонувати дітям намалювати або показати рухами вітер, повітря, розповісти про них.

- Чи можна побачити сонячні промінці? Як саме?
- Яке явище природи відбувається завдяки їм?

Іноді маленьке, майже невидиме може стати видимим: кожна окрема сніжинка майже непомітна, але коли їх багато, вони стають видимими. Поверніться з дітьми до розгляду сюжетної картини теми "Зимові дива" і запропонуйте знайти підтвердження цього.

Діти вже можуть пригадати мікроорганізми (серед них бактерії), мікроскопічні водорості та гриби, віруси тощо. Будьте готовими до цього!

Вивчаючи цю тему, ти:

- ✦ "побуваєш" в Одеській, Полтавській та Рівненській областях;
- ✦ з'ясуєш, що таке ланцюг живлення, і навчишся його складати;
- ✦ пригадаєш, як поводитися з безпритульними тваринами, і дізнаєшся, як чинити в разі б'єлінгу;
- ✦ виготовиш разом з однокласниками та однокласницями лепбук і зліпиш снігові скульптури.

- ✦ Хто із зображених на малюнку персонажів, на твою думку, виявив бажання заховатися від інших? Чому? Чи схвалюєш ти такий учинок?
- ✦ Які прилади, що дають змогу побачити невидиме людському оку, намалювала художниця? Як ти гадаєш, що хочуть роздивитися за допомогою цих приладів люди, зображені на малюнку?
- ✦ Який світ захований під снігом?
- ✦ Які прилади допомагають нам побачити не лише те, що нас оточує? Відшукайте їх на малюнку та назвіть.
- ✦ Хто на малюнку не бачить світ, але сприймає та відчуває його?

Методичний коментар

Тема 6. Світ невидимий

Методичний коментар до сюжетної картини "Зимові дива"

Дива навколо нас

У кожній порі року свої сюрпризи, кожна — чарівниця, яка показує нам свої дива. Але чи завжди ми їх бачимо?

Запропонуйте дітям увійти в картину, вдихнути свіже зимове повітря, пройтися вулицею і знайти якомога більше див. Звісно, для когось щось диво, а для когось — звичайне явище, тому кожна дитина має бути готовою захистити своє диво — пояснити, що саме дивовижного побачила.

Продовжте обговорення картини разом.

- Чому ми бачимо не всі дива?
- Що взимку стає невидимим?
- Як його можна дослідити? Чи варто його показувати? Чому?
- Що має робити дослідник / дослідниця, щоб і дива не пропустити, і природі не зашкодити?

Дива власноруч

Обговоріть із дітьми, чому дива нас так валять, де їх можна знайти.

- Що таке диво?

Робота з дітьми за сюжетною картиною: методичний супровід на сайті svitdovkola.org

▶ календарно-тематичне планування уроків

▶ робочий зошит

▶ інтернет-підтримка на сайті

- конспекти уроків
- методичні матеріали
- навчальні презентації
- інтерактивні завдання
- матеріали для роздрукування та багато іншого

Методична матеріали – на сайті svitdovkola.org/metodic/ik3

Вдалого вам вибору!

